

Алкоголь навчив мене ставитися до життя, мов до кредиторів, — зі стриманою вдячністю. Алкоголь — найкраще, що зі мною сталося. Після любові й віри, звісно. Алкоголь зробив кров мою теплою, а тіло — сухим. Алкоголь пояснив мені, як можна не боятися й не соромитись. І не боятися соромитись. Він загострив мій нюх і підвісив мені до язика срібні дзвоники печалі. Показав межі можливого й необмеженість примарного. Відкрив мені механізми всіх головних ритуалів, які рухають нами в цьому кольоровому помаранчево-бузковому просторі, показав, що життя прискорюється саме на весіллях та поминках, коли разом збираються чоловіки з суворими серцями й жінки з глибокими очима. Адже так просто їх не збереш, не примусиш слухати одне одного. Їх так багато різнить, вони ні в чому одне на одного не подібні, їм ніколи й нізащо не втриматись разом. І ось саме тут з'являється він. І починається найцікавіше.

У дитинстві немає нічого таємнішого за алкоголь. Немає нічого загадковішого та солодшого. Немає нічого більш гіркого. Немає нічого більш досяжного. Більш невідворотного й неуникненого — немає так само. Алкоголь у дитинстві подібний до електрики — він освітлює тьмяні від втоми й утіхи обличчя дорослих, тепло світить крізь важке пляшкове скло, на нього злітаються духи та янголи наших помешкань. Дорослі всього цього зазвичай не помічають, проте дитяче, не зіпсоване досвідом око легко вихоплює з повітря це крихке коливання невидимого дихання тих, хто кружляє над вагою та золотом алкоголю, хто винює ледь відчутний дух вогню та холодного цукру, хто вилітає у чорні вікна та комини, сповнений відваги та незламності. За алкоголем стоять перші янголи, яких нам трапляється бачити в дитинстві, вони приходять у дім саме на свята, саме тоді, коли дорослі дістають із шухляд, столів, закамарків і сховків коштовні згустки пекучої вологи. Меткий дитячий розум щоразу ловить це зародження свята, його перші, ще невидимі знаки, поштовхи, що свідчать про музику та співи, які

незабаром залунають у чорному повітрі святкової ночі.

У дитинстві я зрозумів, що алкоголь належить чоловікам — він опікується ними, вони залежать від нього, разом вони здатні на будь-які чудеса та геройські вчинки, разом їх важко спинити й неможливо ігнорувати. Чоловіки заправляються алкоголем, мов бронетехніка пальним, після чого м'язи їхні стають твердими, як корабельна сосна, а рухи пластичними й точними, мов у кіборгів. Чоловіки п'ють алкоголь за здоров'я й за упокій, за тих, хто в дорозі, і тих, хто повернувся, за тих, хто втрачає свободу, й тих, хто її знову відшукує, за друзів, братів, батьків, дітей, жінок та армію. Причому за жінок та армію — стоячи, як за речі, які неможливо ні вибрати, ні оминати. Я бачив, наскільки ці ритуали, це спільне споживання отруйних еліксирів є для них важливим. Наскільки воно їх об'єднує, пов'язує, повертає до тями (якщо вона в них була), зводить з розуму (так само — якщо є з чого зводити), позбавляє несправжності, позбавляє зайвого, позбавляє со-вісті, позбавляє страху, позбавляє сил, позбавляє безсилля. Я розумів, скільки мужності й непоступливості вимагає алкоголь, скільки він вимагає уваги, скільки шаленства. Я також відчував, що чоловіки, котрі не пили, жодної

